

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/116/2022
Identifikačné číslo spisu:	2119207630
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2119207630.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci starostlivosti o maloleté dieťa H. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, v konaní zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny V., dieťa rodičov: matky - Mgr. K. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. Z. XXX zast. SP & R s.r.o., AK so sídlom Maróthyho 6, Bratislava, IČO: 36 859 982 a otca - Ing. H. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, zast. Kanisová & Kanis Advokátska kancelária s.r.o., AK so sídlom Ďumbierska 3F, Bratislava, IČO: 36 836 460, o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Trnava pod sp.zn. 19P/44/2019, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 08. februára 2022, č.k. 11CoP/98/2021-405, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 08. februára 2022, č.k. 11CoP/98/2021-405 Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudok Okresného súdu Trnava (ďalej ako „súd prvej inštancie“) zo dňa 28. júna 2021, č.k. 19P/44/2019-266 v II. výroku potvrdil a v III. výroku zmenil tak, že určil, že otec je oprávnený stretávať sa s mal. H. prvé tri víkendy v každom mesiaci v roku od piatku 14.00 hod. do nedele 17.00 hod., počas letných prázdnin od 01.07. od 14.00 hod. do 14.07. do 17.00 hod. a od 01.08. od 14.00 hod. do 14.08. do 17.00 hod., počas jarých prázdnin celý týždeň prázdnin od nedele predchádzajúcej začiatku prázdnin od 15.00 hod. do nedele 17.00 hod., počas vianočných sviatkov v nepárny kalendárny rok od 22.12. od 15.00 hod. do 27.12. do 15.00 hod., v párny kalendárny rok od 26.12. od 15.00 hod. do 03.01. nasledujúceho kalendárneho roka do 15.00 hod., počas veľkonočných sviatkov v nepárnom kalendárnom roku od Zeleného štvrtka od 17.00 hod. do Veľkonočného pondelka do 17.00 hod. s tým, že otec si maloletého prevezme a po ukončení styku odovzdá v mieste bydliska matky. Matke uložil povinnosť mal. na styk s otcom pripraviť a odovzdať ho v stanovenú hodinu. Otcovi uložil povinnosť dodržiavať stanovené hodiny styku. Rodičom uložil povinnosť, v prípade, že sa styk nebude môcť zo závažných dôvodov uskutočniť, si túto skutočnosť navzájom oznámiť

bezodkladne, najneskôr 24 hod. pred začiatkom styku. Žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

2. Odvolací súd poukázal na to, že súd prvej inštancie rozsudkom rozviedol manželstvo rodičov mal. H., na čas po rozvode manželstva mal. zveril do osobnej starostlivosti matke a otcovi určil povinnosť prispievať na výživu mal., zároveň upravil styk otca s mal. a uložil rodičom výchovné opatrenie. Mal za to, že v danom prípade sú vzťahy medzi manželmi konfliktné, majú rozdielne názory na bežnú starostlivosť o dieťa, maloletý sa necíti bezpečne - má strach pred jedným rodičom hovoriť, čo hovoril ten druhý, je vystavený konfliktu lojality vo vzťahu k rodičom a je nimi vťahovaný do ich konfliktných vzťahov. Za danej situácie mal za to, že v súčasnosti nebola v záujme maloletého striedavá osobná starostlivosť. Pri rozhodovaní, komu z rodičov súd zverí maloletého do osobnej starostlivosti súd prvej inštancie vychádzal zo skutočnosti, že matka sa o neho starala od jeho narodenia, v jej starostlivosti neboli zistené nedostatky. Súd prvej inštancie vychádzal i zo záverov znaleckého posudku vypracovaného v konaní o úpravu rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu manželstva. I keď znalkyňa odporučila zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti, súd prvej inštancie dospel k inému názoru. Súd prvej inštancie zohľadnil i dôvod zistený znalkyňou, pre ktorý rodičia žiadali zveriť maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Súd prvej inštancie bol názoru, že dôvod, pre ktorý žiadala matka zveriť mal. v zmysle záverov znaleckého posudku, je z pohľadu záujmu mal. dôležitejší a zverenie do osobnej starostlivosti matky je tak v jeho najlepšom záujme.

3. Odvolací súd poukazom na § 387 ods. 2 CSP odkázal na písomné vyhotovenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti zverenia mal. do osobnej starostlivosti matky a určenia výživného otcovi. Otec navrhoval v odvolaní zmenu rozhodnutia v časti zverenia maloletého dieťaťa a nariadenie striedavej osobnej starostlivosti, avšak odvolací súd mal za to, že táto nie je v súčasnej dobe vhodná. Maloletý je prvák na základnej škole, bydliská rodičov sú od seba vzdialené cca 125 km, pričom v prípade striedavej osobnej starostlivosti by musel navštevovať dve základné školy. Návšteva dvoch základných škôl, navyše pre prváka, v iných mestách, v inom prostredí, v iných výchovných a vzdelávacích podmienkach je pre maloleté dieťa frustrujúce, vyžadujúce si ustavičné prispôbovanie sa existujúcim zmenám. Ide o nežiadúci stav negatívne ovplyvňujúci psychický ako aj fyzický vývoj maloletého, čo nemôže byť v jeho záujme. Takáto forma striedavej osobnej starostlivosti s návštevou dvoch základných škôl, by si vyžadovala nevyhnutne intenzívnu komunikáciu. Pri vzájomnom konfliktnom vzťahu rodičov a ich nekomunikácii toto nie je možné. Odvolací súd tak nepovažoval striedavú osobnú starostlivosť za v záujme maloletého a preto považoval za správne zverenie maloletého do výchovy matky, ktorá sa od narodenia o maloletého riadne stará s tým, že mal za to, že v záujme maloletého je vhodná širšia úprava styku otca s maloletým. Preto považoval úpravu bežného styku na prvé tri víkendy v mesiaci za správnu. Odvolací súd však mal za to, že argument matky ohľadne skoršieho skončenia styku, keď 18.00 hodina je nevyhovujúca pre maloletého, je čiastočne dôvodný. Preto rozhodol, že otec je povinný vrátiť mal. o hodinu skôr, ako rozhodol súd prvej inštancie. Pokiaľ sa týka úpravy počas letných prázdnin, tu odvolací súd mal za to, že je potrebné styk zmeniť, keď nevidel dôvod, prečo by matka nemala so synom tráviť rovnaký čas počas prázdnin ako otec. Matka sa po celý rok o syna stará počas pracovného týždňa, pripravuje sa s ním do školy, plní si s ním školské povinnosti a má preto právo tráviť polovicu času počas letných prázdnin so synom. Odvolací súd takto upravený styk považoval za dostatočný, mal za to, že otec má vytvorený dostatočný priestor k výchove a starostlivosti o svojho syna.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal otec mal. dieťaťa (ďalej len „otec“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) CSP.

5. Otec mal za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu trpí vadou zmätočnosti z dôvodu nedostatočného odôvodnenia vo vzťahu k zvereniu mal. do osobnej starostlivosti matky a vo vzťahu k úprave styku otca s mal. Rozhodnutia súdov o zverení mal. do osobnej starostlivosti matky považoval za arbitrárne nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní, keď PhDr. C. F., PhD., znalkyňa z Odboru Psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, poradenská psychológia, v znaleckom posudku vypracovanom v konaní o úprave práv a povinností k mal. na čas do rozvodu ako aj kolízna opatrovníčka mal. odporučili

jeho zverenie do striedavej osobnej starostlivosti. Súd sa nevysporiadal s tvrdeniami otca, pre ktoré chcel zveriť mal. do striedavej osobnej starostlivosti resp. osobnej starostlivosti pri rozhodovaní o tejto otázke, pričom sa nezaoberal podstatnými otázkami, ktoré je nevyhnutné zodpovedať pri rozhodovaní o zverení mal. do osobnej starostlivosti, keď v odôvodnení absentuje, prečo považoval osobnostné predpoklady matky za vhodnejšie pre výchovu. Odvolací súd svojím rozhodnutím zmenil III. výrok súdu prvej inštancie tak, že zúžil styk otca s mal. Uvedený výrok odvolacieho súdu je v rozpore s jeho odôvodnením vzhľadom na to, že letné prázdniny majú 62 dní, otec by mal tráviť s mal. 31 dní a nie 28 dní. Otec zároveň namietol nevyhodnotenie jeho návrhu, aby sa styk s maloletým realizoval už od 13:00 hod. v piatok.

6. Otec navrhol dovolaciemu súdu zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

7. Matka mal. dieťaťa vo vyjadrení žiadala dovolanie otca odmietnuť a priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Poukázala na vyjadrenie znalkyne PhDr. C. F. na pojednávaní dňa 16.08.2021, že v rámci vzdelania odporúča jednotný prístup počas prvého roka štúdia, teda iba jednu školu. Vzhľadom na uvedené odporučila zverenie mal. do osobnej starostlivosti matky so zabezpečením širšieho styku otca s maloletým. Znalecký posudok bol vyhotovený dňa 10.12.2020, pričom v čase vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu bol neaktuálny a nezodpovedal reálnemu stavu, keď v čase jeho vyhotovenia mal. nenavštevoval základnú školu a nástupom do 1. ročníka sa mu zmenil režim ako aj okruh sociálneho prostredia.

8. Kolízny opatrovník k dovolaniu otca uviedol, že rozhodnutie o jeho prípustnosti ako aj dôvodnosti ponecháva na zvážení súdu.

9. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky zotrval na svojich tvrdeniach. Porušenie práva na spravodlivý proces spočívalo aj v tom, že odvolací súd neprihliadol na názor kolízneho opatrovníka, že v záujme mal. je jeho zverenie do striedavej osobnej starostlivosti a takýto svoj postup nevysvetlil.

10. V danom prípade ide o dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa, ktoré je od 01. júla 2016 upravené v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v § 76 a § 77 obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých; prípustnosť dovolaní bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie otca treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

11. Otec namietal nedostatky odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vo vzťahu k zvereniu mal. do osobnej starostlivosti matky ako aj vo vzťahu k úprave styku otca s mal. Rozhodnutia súdov o zverení mal. do osobnej starostlivosti matky považoval za arbitrárne nemajúce oporu vo vykonanom dokazovaní. Odvolací súd zúžil styk otca s mal., pričom uvedený výrok je v rozpore s jeho odôvodnením, keď letné prázdniny majú 62 dní, otec by teda mal tráviť s mal. 31 dní a nie 28 dní. Otec zároveň namietol nevyhodnotenie jeho návrhu, aby sa styk s maloletým realizoval už v piatok od 13:00 hod.

12. Pokiaľ dovolateľ namietal nedostatočné odôvodnenie (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd v tejto súvislosti odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej

úprave dovolania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať za aktuálne a použiteľné. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Dovolací súd nezistil, že by išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva účastníkov konania na spravodlivý proces.

13. Dovolací súd v danej súvislosti poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, že sa vysporiadal s otázkou nemožnosti striedavej osobnej starostlivosti (bod 15 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), so zverením mal. matke (bod 16 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie) ako aj s otázkou styku otca s mal. (bod 18 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v časti zverenia mal. do osobnej starostlivosti matky a určenia výživného a zároveň rozsudok zmenil v časti úpravy styku otca s mal. Je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov odvolací súd vychádzal, akými úvahami sa riadil a ako ich posudzoval. Odvolací súd odôvodnil napadnutý rozsudok spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania otca, vyjadrenia matky, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, resp. zmenil, vysporiadava sa s podstatnými odvolacími námietkami. Odvolací súd sa riadne vysporiadal so zmenou rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k úprave styku s mal. (bod 12. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), rovnako tak s dôvodmi zverenia mal. do osobnej starostlivosti matky a dôvodmi, pre ktoré nebol mal. zverený do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov (body 10. a 11 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil a že pri rozhodovaní nezohľadnil argumentáciu účastníkov konania. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 188/06).

14. K námietkam otca, že odvolací súd sa nezaoberal jeho návrhom, aby sa styk s maloletým realizoval už v piatok od 13:00 hod. dovolací súd poukazuje na obsah odvolania, z ktorého vyplýva, že hoci otec uvádza, že by si mohol prebrať mal. v piatok o 13:00 hod., avšak ďalej poukázal na problémy s odovzdaním mal. o 13:00 hod. a na základe uvedeného navrhol, aby sa odvolací súd zaoberal aj otázkou úpravy styku otca v prípade, ak potvrdí rozsudok v časti zverenia mal. do osobnej starostlivosti matky. Z uvedeného nevyplýva, že otec navrhol upraviť styk od 13:00 hod. a takýto návrh nie je ani súčasťou odvolacieho návrhu.

15. V súvislosti s námietkou o pochybení odvolacieho súdu v procese dokazovania a rozporu rozhodnutia s výsledkami vykonaného dokazovania ako aj v súvislosti s námietkou nedostatkov odôvodnenia dovolací súd považoval za nevyhnutné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý slúži na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižších inštancií, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočívalo na nesprávnych právnych záveroch (R 54/2012, R 24/2017, 3Cdo/105/2018, 5Cdo/44/2011). Zároveň uvádza, že z odôvodnenia

súdu prvej inštancie vyplýva, že tento pri rozhodovaní o tom, ktorému z rodičov súd zverí mal. do osobnej starostlivosti vychádzal i zo znaleckého posudku vypracovaného v konaní o úprave práv a povinností k mal. na čas do rozvodu manželstva, v ktorom išlo o posúdenie osobnostných a charakterových vlastností rodičov najmä vo vzťahu k výchove a starostlivosti o maloletého a zároveň z rozhodnutia vyplýva aj dôvod pre ktorý súd prvej inštancie zveril mal. do osobnej starostlivosti matky aj napriek tomu, že znalkyňa odporučila zverenie maloletého do striedavej osobnej starostlivosti. Odvolací súd k uvedenému doplnil dôvody, pre ktoré mal za to, že nie v záujme mal. striedavá osobná starostlivosť a zdôraznil, že považoval za správne zverenie maloletého do výchovy matky, ktorá sa o neho od narodenia riadne stará s tým, že mal za to, že v záujme maloletého je vhodná širšia úprava styku otca s maloletým.

16. Na základe vyššie uvedeného dovolateľ v prejednávanej veci nepreukázal opodstatnenosť porušenia práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Na základe uvedeného, dovolací súd dovolanie otca odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

17. Dovolací súd o trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP v spojení s § 453 ods. 1 CSP spôsobom uvedeným v druhej vete výroku tohto uznesenia (uplatnením pravidla pri neexistencii dôvodu na výnimku z neho).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.